

Nuorten eläkeratkaisut

Titta Hiltunen,
Suomen nuorisoalan kattojärjestö
Allianssi

Henri Kontkin,
Suomen ylioppilaskuntien liitto

**Nuorisoalan ratkaisut
eläkejärjestelmän uudistamiseksi ovat
hyväksyneet seuraavat järjestöt:**

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry

Suomen Lukiolaisten Liitto ry

Suomen Opiskelija–Allianssi – OSKU ry

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf

Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK ry

Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry

Nuoret ja eläkejärjestelmä

- Nuorten luottamus eläkejärjestelmään on tutkimusten mukaan heikompaa kuin vanhemmilla ikäluokilla. 2023 Eläkebarometrin mukaan alle 35-vuotiaista vain alle puolet luottaa eläkejärjestelmään.
- Eläkejärjestelmään liittyy myös paljon epätietoisuutta. Alle 25-vuotiaista vain noin joka viides uskoo tuntevansa eläketurvaa vähintään melko hyvin.
- EU:n nuorisodialogin Suomen-kyselyn mukaan 41 % suomalaisnuorista on eri mieltä siitä, että eläke takaisi heille kohtuullisen toimeentulon vanhana.

Nuoret ovat eläkejärjestelmän rahoittajia, ja nuorten täytyy voida luottaa siihen, että jonain päivänä he myös itse pääsevät eläkkeelle ja saavat nauttia riittävästä eläketurvasta.

Ratkaisussamme vaikutetaan laaja-alaisesti eläkejärjestelmän eri osiin

- Eläkkeiden taso
 - Eläkemaksujen taso
-
- + Maksajien määrä (syntyvyys, maahanmuutto, työkyvyttömyys, työllisyys)
 - + Eläkkeensaajien määrä

Tärkein periaattemme:

Nuorisoalan näkemykset eläkeuudistukseen pohjautuvat vahvasti:

- sukupolvien väliseen oikeudenmukaisuuteen
- eriarvoisuuden vähentämiseen
- kestävän eläkejärjestelmän säilyttämiseen myös tuleville sukupolville

Nuorisoalan ratkaisut eläkejärjestelmän uudistamiseksi

Tavoitteenamme on saavuttaa sukupolvien välisellä yhteistyöllä työeläkejärjestelmän pitkän aikavälin kestävyyttä vahvistavia toimia.

Eläkeuudistukselle on asetettu tavoitteeksi vahvistaa julkista taloutta pitkällä aikavälillä 0,4 prosenttiyksikköä suhteessa bruttokansantuotteeseen. Lähtökohtamme on sama. Tämä tavoite on mahdollista saavuttaa 0,8 prosenttiyksikön muutoksella työeläkejärjestelmään.

Eläketurvakeskus on arvioinut esittämiämme ratkaisuja yksitellen, mutta ei ole tehnyt vaikutusarviota koko kokonaisuudesta.

Sukupolvirahastointi

Kerrytetään vähintään 10 miljardin euron sukupolvirahastointi jäädyttämällä työeläkeindeksi vuosiksi 2027–2032, tai kunnes tavoitekertymä on ylitetty.

- 9 miljardia euroa suunnattaisiin nykyisiin työeläkevaroihin lisärahostointina historiallisen pieniä ikäluokkia varten.
- Lisäksi miljardin euron panostuksella siirrettäisiin tutkintoeläkkeiden ja kotihoidontuesta kertyvän eläkkeen rahoitusvastuu valtiolta työeläkejärjestelmään (uuteen rahastoon).
- Saavutetulla säästöllä nostettaisiin nyt maksettavien työeläkemaksujen rahastointiastetta.
- Jäädytys ei koskisi kaikkein pienimpiä eläkkeitä eli kansan- ja takueläkkeitä.
- Maksutasoa ei alennettaisi, vaikka indeksijäädytys mahdollistaisi väliaikaisen alentamisen.

Näin sekä nykyiset eläkkeensaajat että nuoremmat sukupolvet osallistuisivat yhdessä sukupolvirahastointiin.

Indeksijäädytyksellä kerrytettävän ylimääräisen rahaston arvon ennustetaan kasvavan noin 200 miljardiin euroon vuoteen 2090 mennessä, vaikka rahastoa osittain purettaisiin myöhempinä vuosina rahoittamaan nykyisiä VEKL-etuuksia.

VEKL-etuuksien siirtäminen työeläkejärjestelmän sisälle

Siirretään valtion varoista maksettavat VEKL-etuudet (alle kolmivuotiaan lapsen hoidosta ja opiskelun ajalta karttuva eläke) vuonna 2033 työeläkejärjestelmän sisälle ja vastuiden rahastointi aloitettaisiin ns. sukupolvirahastoinnin avulla.

- Nuorisoala näkee VEKL-etuuksien säilyttämisen erittäin tärkeänä tasa-arvon ja perheellistymisen tuen, sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden sekä koulutustason nostamisen ja osaamisen kasvun kannalta.
- Hallitus haluaa, että yhä useampi nuori suorittaisi korkeakoulututkinnon ja olisi siten ristiriitaista poistaa tutkinnon suorittamisesta kertyvä eläke. Kotihoidontuelta kertyvän eläkkeen poistaminen olisi historiallisen alhaisen syntyvyyden keskellä signaali siitä, ettei lasten hankkimiseen kannusteta tai nähdä lasten kanssa vietettyä aikaa merkityksellisenä.
- Jos korkeakoulututkinnosta tai perhevapailta ei kertyisi jatkossa enää eläkettä, osuisi heikennys nimenomaan nuoriin naisiin, koska heitä on suurempi osa sekä perhevapaiden käyttäjistä että korkeakouluopiskelijoissa.

Eläketurvakeskuksen arvion mukaan VEKL-etuuksien poistaminen valtionrahoituksen piiristä vaikuttaisi vuoteen 2090 mennessä työeläkejärjestelmään noin 0,3 prosenttiyksikön verran bruttokansantuotteesta.

Työeläkeindeksi kuluttajahintaindeksiin

Maksussa olevien työeläkkeiden työeläkeindeksi määräytyisi jatkossa täysin kuluttajahintaindeksin mukaan, eli työeläkkeet olisivat inflaationsuojattuja.

- Nykyään maksussa olevia työeläkkeitä tarkistetaan vuosittain niin sanotulla taitetulla indeksillä, jossa kuluttajahintaindeksin paino on 80% ja ansiotasoindeksin paino 20%.

Eläketurvakeskuksen arvion mukaan muutos vaikuttaisi 0,4 prosenttiyksikköä bruttokansantuotteeseen ja 1,1 prosenttiyksikköä TyEL-maksuprosenttiin vuoteen 2090 mennessä.

Leskeneläkkeen määräaikaisuuden asteittainen rajaaminen

Leskeneläkkeen tulee olla jatkossakin määräaikainen, mutta määräaikaisuutta tulee lyhentää nykyisestä kymmenestä vuodesta.

Määräaikaisuuden lyhennys ei saa kuitenkaan koskea lapsiperheitä.

Eläketurvakeskuksen arvion mukaan leskeneläkkeen rajaaminen kestoaltaan esimerkiksi viisivuotiseksi vaikuttaisi -0,3 %-yksikköä bruttokansantuotteeseen ja -0,3 prosenttiyksikköä TyEL-maksuprosenttiin vuoteen 2090 mennessä.

Ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan karttuma säilytettävä

Nuorisoala ei näe, että ansiosidonnaisesta työttömyyspäivärahasta karttuvan eläkkeen poistaminen kasvattaisi työllisyyttä. Työelämän pirstaloituminen vaikeuttaa riittävän eläkekarttuman saavuttamista esimerkiksi määräaikaisissa työsuhteissa työskentelevien kohdalla.

Ansiosidonnaisesta työttömyyspäivärahasta karttuva eläke parantaa työelämän tasa-arvoa.

Sijoitusriskin nostaminen

Osana eläkeuudistusta työeläkevarojen sijoitusriskiä nostetaan maltillisesti nostamalla osakepainoa 10 prosenttiyksiköllä ollen 55–60% sijoitusomaisuuden arvosta. Muiden sijoituslajien painoa lasketaan tasaisesti.

- Yksityisiä eläkeyhtiöitä sitoo nykyään vakavaraisuusvaatimus, jonka mukaan osakesijoitusten osuus yhtiön sijoitusomaisuuden arvosta saa olla enintään noin 45–50%.
- Mitä paremmin sijoitukset tuottavat, sitä pienempi tarve on korottaa työeläkemaksuja nykyisiltä työssäkäviltä.

Automaattinen vakauttaja

Nuorisoala suhtautuu positiivisesti uuden automaattisen vakauttajan käyttöönottoon, mikäli se tehdään sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus huomioiden.

- Automaattisen vakauttajan tarkoitus on turvata työeläkejärjestelmän omaa tasapainoa ja vastata siten omasta osuudestaan osana julkistalouden kokonaisuutta.
- Haluamme turvata samalla suomalaisen eläkejärjestelmän neuvotteluominaisuuden.
- Perusidea ehdottamastamme vakauttajasta toimisi seuraavalla tavalla:
 - **1. Aktivoituminen:** (eläkemaksun nousupaineen / laskupaineen mukaisesti, ETK:n laskelmat).
 - **2. Neuvotteluvaihe:** (työnantaja- ja työntekijäjärjestöt, tietty ennalta määritelty enimmäiskesto, ettei asia jää neuvottelupöydälle moneksi vuodeksi).
 - **3. Perälauta:** mikäli neuvotteluissa ei päästä sopuun määräaikaan mennessä, toteutetaan tietyllä tavalla määrätty uudistus sekä eläkemaksuun että etuustasoon (indeksiin) koskien.

Kysymyksiä & keskustelua

Nuorisoalan ratkaisut
eläkejärjestelmän
uudistamiseksi

Nuorisoalan ratkaisut eläkejärjestelmän uudistamiseksi
ovat hyökyneet seuraavai järejeto:

Suomen Nuorisoalan kattajajeste Allianssi ry
Suomen Lukolaisten Liitto ry
Suomen Opiskelija Allianssi - OSKU ry
Suomen Ammatin Opiskelijien Liitto - SAKKI ry
Pohjandi Svenska Skolungdomsforbundet FSS rf
Suomen opiskelijajuntien liitto - SAMOK ry
Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry

Nuorten alikenevottehja
mukans tukemassa:

Kiitos!